A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2017. december 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 805/2004/EK rendelet – Hatály – Nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat – Európai végrehajtható okiratként hitelesíthető végrehajtható okiratok – Olyan ítéletben szereplő, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó határozat, amelyet nem valamely nem vitatott követelés tárgyában hoztak – Kizártság”

A C-66/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (a poznańi székhelyű poznań-grunwaldi és jeżycei kerületi bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2017. február 7-én érkezett, 2017. január 31-i határozatával terjesztett elő a

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

és

a **DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, C. Toader (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és A. Stobiecka-Kuik, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 143., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 38. o.) 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Grzegorz Chudaś, valamint Irena Chudaś és a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft között egy olyan ítéletben szereplő, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó határozat európai végrehajtható okiratként való hitelesítésére irányuló kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelyet nem valamely nem vitatott követelés tárgyában hoztak.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 805/2004 rendelet (4)–(7) preambulumbekezdése értelmében:

„(4) 2000. november 30-án a Tanács intézkedési programot fogadott el a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének megvalósítására [HL 2001. C 12., 1. o.]. E program első szakasza magában foglalja a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás eltörlését, azaz a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozását.

(5) A „nem vitatott követelések” fogalmának minden olyan helyzetre ki kell terjednie, amikor a hitelező – akinek pénzbeli követelése jellegét és mértékét az adós igazoltan nem vitatja – az említett adóssal szemben bírósági határozatot, illetve az adós kifejezett beleegyezését igénylő végrehajtható okiratot, legyen az bírósági egyezség vagy közokirat, tud felmutatni.

(6) Az adós részéről a kifogások a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott hiánya megnyilvánulhat a bírósági tárgyaláson való megjelenés elmulasztásának vagy a bíróság arra irányuló felszólítása nem teljesítésének formájában, hogy védekezési szándékát írásban jelezze.

(7) E rendeletet a nem vitatott követelésekről szóló határozatokra, bírósági egyezségekre és közokiratokra, valamint az európai végrehajtható okiratként hitelesített határozatok, bírósági egyezségek és közokiratok megtámadását követően hozott határozatokra kell alkalmazni.”

4 E rendelet „Hatály” címet viselő 2. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„E rendeletet a bírósági rendszer jellegétől függetlenül a polgári és kereskedelmi ügyekre kell alkalmazni. Nem vonatkozik különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási jogi ügyekre, illetve az állam felelősségére a közhatalom gyakorlása során történt cselekményekért és mulasztásokért (»acta iure imperii«).”

5 Az említett rendeletnek az „Európai végrehajtható okiratként hitelesítendő, a végrehajtás alapjául szolgáló okiratok” címet viselő 3. cikke az (1) bekezdésének b) pontjában kimondja:

„E rendeletet a nem vitatott követelésekre vonatkozó határozatokra, bírósági egyezségekre és közokiratokra kell alkalmazni.

A követelést akkor kell nem vitatottnak tekinteni, ha:

[…]

b) a bírósági eljárás során a származási tagállam joga szerinti eljárási szabályokkal összhangban az adós a követeléssel szemben nem emelt kifogást;”

6 Ugyanezen rendelet 4. cikke előírja:

„E rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

1. »határozat«: egy tagállam bíróságának bármely határozata, a határozat megnevezésétől függetlenül, beleértve az ítéleteket, végzéseket, fizetési meghagyásokat vagy végrehajtási döntéseket, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását a bíróság egy tisztviselője által;

2. »követelés«: egy már esedékes vagy a határozatban, bírósági egyezségben vagy közokiratban feltüntetett időpontban esedékessé váló, meghatározott pénzösszeg kifizetése iránti követelés;

[…]”

7 A 805/2004 rendelet „Az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítés előfeltételei” címet viselő 6. cikke az (1) bekezdésének a) pontjában a következőképpen rendelkezik:

„(1) Egy tagállamban meghozott, nem vitatott követelésről szóló határozatot a származási bírósághoz bármely időpontban intézett kérelem alapján európai végrehajtható okiratként kell hitelesíteni, ha:

a) a határozat a származási tagállamban végrehajtható”.

8 E rendeletnek „A bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek” címet viselő 7. cikke a következőképpen szól:

„Ha a határozat végrehajtható rendelkezést tartalmaz a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegéről és kamatairól, úgy a határozatot a költségeket is figyelembe véve kell európai végrehajtható okiratként hitelesíteni, kivéve ha az adós a bírósági eljárás során kifejezetten tiltakozott az e költségek viselésére vonatkozó kötelezettsége ellen, a származási tagállam jogának megfelelően.”

9 Az említett rendeletnek „Az adós megfelelő tájékoztatása a követelésről” címet viselő 16. cikke értelmében:

„Annak biztosítása érdekében, hogy az adós megfelelő tájékoztatást kapjon a követelésről, az eljárást megindító iratnak vagy azzal egyenértékű iratnak tartalmaznia kell a következőket:

[…]

b) a követelés összege;

[…]”

10 A 805/2004 rendelet „Kapcsolat más közösségi jogi aktusokkal” címet viselő VII. fejezetében az e rendelet „Kapcsolat a 44/2001/EK rendelettel” címet viselő 27. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet nem érinti a nem vitatott követelésre vonatkozó határozat, bírósági egyezség vagy közokirat elismerésének és végrehajtásának a [polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.)] szerinti lehetőségét.”

A lengyel jog

11 Az 1964. november 17-i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás; Dz. U. 43. szám, 296. alszám) módosított változatának (egységes szerkezetbe foglalt változat, Dz. U. 2016., 1822. alszám; a továbbiakban: CPC) 189. cikke szerint a jogalanyok kérelmet nyújthatnak be a bírósághoz valamely jogviszony vagy jog fennállásának megállapítása iránt, ha ehhez jogos érdekük fűződik.

12 A CPC 108. cikkének 1. §-a szerint a bíróság az eljárást befejező határozatban rendelkezik a költségekről.

13 A CPC 339. és 340. cikke értelmében a bíróság mulasztási ítéletet hoz, ha az alperes nem jelenik meg a tárgyaláson, és nem terjeszt elő az ügyre vonatkozó szóbeli vagy írásbeli észrevételeket. A CPC 343. cikke előírja, hogy a mulasztási ítéletet mindkét félnek hivatalból megküldik a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó tájékoztatással együtt. A CPC 344. cikkének 1. §-a szerint a mulasztási ítélettel elmarasztalt alperes a mulasztási ítélet kézbesítését követő két héten belül ellentmondást terjeszthet elő. A CPC 394. cikke 1. §-a 9. pontjának és 2. §-ának megfelelően a felek az első fokon eljáró bíróság által a költségek megtérítése és a költségek viselése tárgyában hozott határozattal szemben egy héten belül fellebbezhetnek a fellebbviteli bíróság előtt, ha az ügy érdemével összefüggésben nem nyújtottak be jogorvoslatot.

14 A CPC 795^{1}. cikk szövegéből az következik, hogy a határozatot hozó bíróság a hitelező kérelmére európai végrehajtható okiratot bocsát ki, amennyiben e határozat megfelel a 805/2004 rendeletben meghatározott feltételeknek.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

15 Mivel G. Chudaś és I. Chudaś a Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (a poznańi székhelyű poznań-grunwaldi és jeżycei kerületi bíróság, Lengyelország) előtt eljárást indított egy gépjármű tulajdonjoga megszerzésének megállapítása iránt, e bíróság felhívta az oberurseli (Németország) székhelyű DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft társaságot, hogy alperesként bocsátkozzon perbe.

16 A keresetlevél másolatát és e keresetlevél német nyelvű fordítását, valamint a 2016. május 18-i tárgyalásra szóló idézést 2016. március 30-án postai úton megküldték a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft részére, amely 30 napon belül terjeszthette elő észrevételeit. E társaság nem terjesztett elő észrevételeket, és nem vett részt a tárgyaláson.

17 E körülmények között 2016. május 18-án a Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (a poznańi székhelyű poznań-grunwaldi és jeżycei kerületi bíróság) mulasztási ítéletet hozott, amelyben megállapította, hogy G. Chudaś és I. Chudaś tulajdonjogot szerzett az érintett gépjármű felett,

következésképpen pedig a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaftot kötelezte 3900 lengyel złoty (PLN) (hozzávetőleg 921 euró) összegű bírósági eljáráshoz kapcsolódó költség felperesek részére történő megfizetésére.

18 Az említett ítélet német nyelvű változatának egy másolatát 2016. július 4-én postai úton megküldték a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft részére a társaság székhelyéül szolgáló címre, arról tájékoztatva a társaságot, hogy két héten belül ellentmondással élhet, továbbá lehetősége van arra, hogy egy héten belül a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségre vonatkozó panaszt nyújtson be.

19 Mivel a DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft nem nyújtott be fellebbezést a 2016. május 18-i ítélettel szemben, az 2016. július 19-én jogerőre emelkedett.

20 2016. október 11-én G. Chudaś és I. Chudaś eljárást kezdeményezett a 2016. május 18-i ítélet bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségre vonatkozó részének európai végrehajtható okiratként való hitelesítése iránt.

21 A kérdést előterjesztő bíróságnak lényegében kétségei vannak a tekintetben, hogy az ilyen kérelem a 805/2004 rendelet hatálya alá tartozik-e.

22 E tekintetben előadja, hogy a 805/2004 rendelet 7. cikkének szó szerinti értelmezéséből, különösen az „is” fordulat alkalmazásából az következhet, hogy bírósági eljáráshoz kapcsolódó költség tekintetében európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítvány csak akkor állítható ki, ha az érdemi határozat nem vitatott követelésre vonatkozik, és az maga is hitelesíthető európai végrehajtható okiratként.

23 Ezzel szemben a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint nem zárható ki, hogy a 805/2004 rendelet rendelkezéseinek teleologikus elemzése arra enged következtetni, hogy a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségekre vonatkozó határozatok nem vitatott követeléseknek minősülhetnek, ami igazolja az e rendelet alapján való európai végrehajtható okiratként történő hitelesítést.

24 E körülmények között a Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (a poznańi székhelyű poznań-grunwaldi és jeżycei kerületi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A […] 805/2004 […] rendelet […] 7. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkének 1. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy európai végrehajtható okiratként lehet hitelesíteni az eljárási költségek megtérítéséről szóló olyan határozatot, amelyben a bíróság valamely jog fennállását állapította meg?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

25 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 805/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan ítéletben foglalt, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó végrehajtható határozat, amelyet nem valamely nem vitatott követelés tárgyában hoztak, európai végrehajtható okiratként hitelesíthető.

26 A kérdést előterjesztő bíróság kérdése arra vonatkozik, hogy az alapeljárásban benyújtott kereset e rendelet hatálya alá tartozik-e, amennyiben az a határozat, amelynek európai végrehajtható okiratként való hitelesítését G. Chudaś és I. Chudaś kéri, kizárólag olyan ítélet bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségekre irányuló részére vonatkozik, amely önmagában, annak fő tárgya – tudniillik a tulajdonjog fennállásának megállapítása – folytán nem hajtható végre, és így nem tartozik az említett rendelet hatálya alá.

27 A 805/2004 rendelet tárgyi hatálya különösen a 805/2004 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének, 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke 2. pontjának együttesen értelmezett rendelkezéseiből következik, amelyek értelmében a rendeletet a polgári és kereskedelmi ügyekben a nem vitatott követelésekre vonatkozó határozatokra, bírósági egyezségekre és közokiratokra kell alkalmazni, mivel ez utóbbi követelések meghatározásuk értelmében egy már esedékes vagy ezen határozatokban, bírósági egyezségekben vagy közokiratokban feltüntetett időpontban esedékessé váló, meghatározott pénzösszeg kifizetése iránti követelések.

28 Ahhoz, hogy valamely határozatot az említett rendelet 6. cikke alapján európai végrehajtható okiratként hitelesíteni lehessen, annak nem vitatott követelésre kell vonatkoznia, és meg kell felelnie az e cikkben foglalt feltételeknek. A hitelesítés egyik feltétele az említett cikk (1) bekezdésének a) pontjában szerepel, ennek értelmében a határozatnak a származási tagállamban végrehajthatónak kell lennie.

29 A 805/2004 rendelet a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségeket illetően különös rendelkezéseket tartalmaz. Annak 7. cikke értelmében, ha a határozat végrehajtható rendelkezést tartalmaz a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegéről, úgy a határozatot a költségeket is figyelembe véve kell európai végrehajtható okiratként hitelesíteni, kivéve ha az adós a bírósági eljárás során kifejezetten tiltakozott az e költségek viselésére vonatkozó kötelezettsége ellen, a származási tagállam jogának megfelelően.

30 Ez utóbbi rendelkezés szövegéből az következik, amint azt a lengyel kormány és a Bizottság helytállóan megjegyezte, hogy a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségekre vonatkozó határozat a 805/2004 rendelet alapján nem tekinthető önálló határozatnak, mivel e rendelet kizárólag akkor alkalmazandó az ilyen költségekre, amennyiben azokat járulékos jelleggel egy alaphatározat tartalmazza. Az e rendelet 7. cikkének szövegében szereplő „is” kifejezés használata ugyanis azt jelzi, hogy a „[bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó végrehajtható határozat]” kizárólag abban az esetben kerül európai végrehajtható okiratként hitelesítésre, ha az alaphatározat az említett rendelet tárgyának megfelelően nem vitatott követelésre irányul.

31 A 805/2004 rendelet „Fogalommeghatározások” címet viselő 4. cikke nem kérdőjelezheti meg e következtetést. E tekintetben kétségtelen egyrészt, hogy e rendelet 4. cikkének 1. pontja a „határozat” fogalmát úgy határozza meg, mint amely magában foglalja a tagállamok bíróságainak bármely határozatát, ideértve többek között a „költségek vagy kiadások meghatározását a bíróság egy tisztviselője által”. Másrészt a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó végrehajtható határozat főszabály szerint „követelés[nek]” minősül e fogalomnak az említett rendelet 4. cikke 2. pontjában szereplő meghatározása értelmében.

32 Ugyanakkor, amint az a jelen ítélet 29. pontjából következik, a bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségekre vonatkozóan a 805/2004 rendelet 7. cikkében előírt különös rendelkezések alapján az ilyen költségek összegére vonatkozó határozat nem hitelesíthető európai végrehajtható okiratként a nem vitatott követelésről szóló alaphatározattól függetlenül. Mivel e költségekre vonatkozó határozat elválaszthatatlanul összefügg az alapkereset tekintetében hozott határozattal, amely önmagában igazolja az európai végrehajtható okiratként való minősítést, az e rendelet 4. cikke szerinti fogalommeghatározások nem befolyásolhatják magának az említett rendeletnek az alkalmazhatóságát.

33 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 805/2004 rendelet céljaiból eltérő következtetés vonható-e le, emlékeztetni kell arra, hogy e jogi aktus célja, 1. cikkének megfelelően, a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozása annak érdekében, hogy minimumszabályok megállapítása révén lehetővé váljon a határozatok, bírósági egyezségek és közokiratok szabad mozgása a tagállamok között, anélkül hogy a végrehajtás szerinti tagállamban az elismerést és a végrehajtást megelőzően bármely közbenső eljárás meghozatalára lenne szükség. Ugyanakkor, mivel az ítéletek elismerésének az e rendelettel létrehozott közös rendszere alól eltérést

engedő mechanizmus alkalmazási feltételeit megszorítóan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i G ítélet, C-292/10, EU:C:2012:142, 64. pont), e cél nem kérdőjelezheti meg e rendelet hatályának a rendelet 7. cikkéből következő értelmezését.

34 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az következik, hogy a jelen eljárás alapjául szolgáló alapkereset egy ingóság, tudniillik egy konkrét gépjármű feletti tulajdonjog fennállásának megállapítása iránti kérelemre, nem pedig egy nem vitatott követelésre vonatkozott. Mivel az ilyen kereset nem tartozik a 805/2004 rendelet hatálya alá, az e keresettel összefüggő, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegéről szóló határozat e rendelet alapján szintén nem hitelesíthető európai végrehajtható okiratként.

35 A fenti megállapítások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 805/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan ítéletben foglalt, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó végrehajtható határozat, amelyet nem valamely nem vitatott követelés tárgyában hoztak, nem hitelesíthető európai végrehajtható okiratként.

A költségekről

36 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

A nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan ítéletben foglalt, bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségek összegére vonatkozó végrehajtható határozat, amelyet nem valamely nem vitatott követelés tárgyában hoztak, nem hitelesíthető európai végrehajtható okiratként.

Aláírások